

Eltemették Kiss Lajos Kossuth-díjas néprajztudóst

Tegnap délelőtt a hódmezővásárhelyi Kincses-temetőben nagy részvétellel kísérték utolsó útjára Kiss Lajos Kossuth-díjas néprajztudóst, a történelemtudományok doktorát, a Magyar Néprajzi Társaság tiszteletbeli tagját. A temetésen ott voltak az MSZMP Csongrád megyei és a hódmezővásárhelyi városi bizottság, a megyei és a városi tanács képviselői. A politikai, társadalmi, tudományos és művészeti élet képviselőin kívül a megyéből nagy számmal vettek részt Kiss Lajos tisztelői, ismerősei.

A honvédelemért kitüntetett gyászindulója és a munkás énekek búcsúja után Vörös Mihály, a hódmezővásárhelyi városi tanács vb elnökhelyettese méltatta a nagy tudós munkásságát, majd dr. Ortutay Gyula akadémikus, a TIT elnöke, a Magyar Néprajzi Társaság nevében búcsúzott Kiss Lajostól. A temető bejáratánál lévő díszsírhelynél az ifjúság nevében Belényi Gyula gimnáziumi tanuló vett búcsút a város nagy fiától.

„Elment a magyar embör legjobb barátja.” Tömörkényt búcsúztatta így Móríc, s most bátran alkalmazhatjuk a szót a vásárhelyi szegényembör sorsának megörökítőjére. Rendkívüli művészettel, páratlan beleérző képességgel, tudós hitelességgel alkotta műveit. Néprajzkutató és régész volt, ám társadalomtudós és író is kiváló.

Színészek készült a takarékpénztári szolga 1881-ben született fia, aztán egy véletlen más vágyára terelte életét. A vásárhelyi — később szegedi — főkapitány, a literátus Szalay Józsefnek kezdeményezésére 1904-ben művészbártaival, Tornyai Jánossal és Endre Bélával közösen néprajzi kiállítás rendezett: ezzel vette meg a helyi múzeum alapját. Szülővárosa nem marasztalta, ezért 1912-ben Nyíregyházára ment, ott lett múzeumigazgató. Becsülettel szolgálta Szabolcs vármegyének, a különnc Jósza Andrásnak múzeumát, írásaiba mentette a föld és a nép vallomásait, a kihaló életformák, szokások világát (legnagyobb munkája, a Régi Rétköz csak 1961-ben látott napvilágot), de igazi témája szülőföldje: Vásárhely népe maradt.

Főműve a magyar néprajz és szociográfia klasszikus alkotása, két ikerkönyv: *A szegény ember élete (1939)* és *A szegény asszony élete (1943)*. Az elsőt a nagy barát és kar-

társ, Móra Ferenc emlékének ajánlotta. Ragyogó megfigyelőképességgel és kivételes írásművészettel rögzítette benne a vásárhelyi szegénység különféle típusainak mindennapi küzdelmét, sorsát. Megdöbbentő szociográfiai helyzetképet adott a szegény-parasztság életéről. A céhbeliek vonakodtak is kiadásától: öt évig vándorolt kézírata, mígnem Sárközi György a Magyarországi Földfedezése sorozat folytatásaként, a falukutató irodalom klasszikus művei között nyilvánosságra juttatta. Egyik-másik fejezetét ma iskolakönyvekben olvassák a gyermekek. Talán csak Móríc leste úgy el, és tudta visszaadni a paraszti élőbeszédet, a dialógust, mint ő.

A főlészabulást után nyugdíjasként alkotta remekműveit. Az elsők között kapott 1948-ban Kossuth-díjat. Az utóbbi években sorra jelentek meg munkái. Előbb a két régi mű együtt *A szegény emberek élete* címmel (1955), aztán újjak: *Vásárhelyi híres vásárok (1956)*, *A vásárhelyi művészet (1957)*, majd régebbi írásainak gyűjteményei: *A vásárhelyi hétköznapi (1958)* és nemrég a vásárhelyi kistűkőr (1964). Ezek a könyvek, valamint kedves és bölcs egyéniségének lelkünk szívárványhártyáin megokozódott képmásai megörzök emlékeztét.

Péter László

NINCS MÁS MEGOLDÁS?

Postaládák a kapu alatt

A magyar posta világhírű. Ezt az elismerést a csöndes hétköznapi szorgalmas, pontos munkájával és páratlan bravúrjaival szerezte a posta. Olyasmikkel, hogy rejtélyeszerű címzéseket fejtett meg, hogy Budapesten 628 Kovács Istvánt kerestek fel, mire megtalálták az igazit, mert a szórakozott levélíró elfelejtette feltüntetni a borítékon az utca nevet. És így tovább. Könyveket töltenek meg ezeknek a bravúroknak a részletes leírása.

Általában nincs okunk panaszkodni a posta munkájára.

A közelmúltban azonban a posta egyik, mindenkit érdeklő és érintő intézkedése csalódást keltett.

Menjen a kapu alá!

A kézbesítés eddigi rendjének megváltoztatásáról van szó. A Postavezérgazgatóság 1963. október 14-én keltezt utasításában elrendelte, hogy a lakóházak előcsarnokában, lépcsőházában postai levélzsekrényeket szereljenek fel. A postásoknak ezekben a ládikókba kell elhelyezniük a küldeményeket, a leveleket és a hírlapokat. Tehát: nem kell nekik felmenni a küldeményekkel. A lakó majd lemeleg érteik.

Ennek megfelelően meg is kezdődött a postaládák felszerelése. Az ország nagyvárosaiban, Budapesten és Szegeden is sok ház kapujában ott vannak már és működnek is ezek a levélzsekrények. S a munka tovább folytatódik: a tervek szerint az idén háromezer lakóházba szerelnek fel Szegeden. A többi majd jövőre.

Mit mond a posta?

Miért volt erre szükség? Mi vezette a postát? Mint dr. Dános István, a Szegedi Postaigazgatóság vezetőjének helyettese szerkesztőségünkhez küldött levelében leírta, erre „az intézkedésre egyrészt a munkaerőhiány miatt, másrészt a kézbesítés meggyorsítása érdekében

volt szükség”. A kézbesítők 15–20 kilós poggyással indultak naponta útnak, s ezzel a nehéz teherrel járják a várost, az emeleteket. Hosszú éveken át. Ez a kimerítő munka idővel megbetegesedéseket okozhat, szív- és mozgásszervi betegségek lehetnek a következményei.

A kapuk alatt elhelyezett levélzsekrények ezen a helyzeten bizonyos fokig segítenek, megkönnyítik a kézbesítők munkáját.

Korszerűsítés vagy kényszerintézkedés?

A lakosság azonban úgy érzi, hogy ezekből a számításokból őt kifelejtették. Pedig hát nyilvánvalóan ő is érdekelt a dologban. Különösen rossz szívvel fogadta a közönség — úgy gondoljuk, joggal —, hogy ezzel az új intézkedéssel kapcsolatban a posta korszerűsítésre és bevált külföldi példákra is hivatkozott.

Márpedig a lakosoknak teljesen igaza van, hogy ez legfeljebb kényszerintézkedés, de nem korszerűsítés. Berlinben, Drezdában és másutt ugyan felszerelték a kapuk alatt ezeket a levélzsekrényeket, de ott sem a korszerűsítés igényével és szándékával, hanem kényszerűségből, a szinte megoldhatatlannak látszó munkaerőhiány miatt. S az az igazság, hogy ott sem váltak be.

Miért lennének jók nálunk?

Reggeli futása lapokért

Olvasóink levelekben panaszkodnak a kézbesítés új rendjére. A szegediek bírálatát jól összefoglalta terjedelmes levelében dr. Paku Mihály, Marx téri olvasónk, aki olyan házban lakik, ahol már működnek az új postaládák.

A lakóknak most az a feladatuk — ha reggel akarunk újságot olvasni —, hogy korán leszaljanak a kapu alá a levélzsekrényhez. De hogyan? Pizsamában? Vagy öltözzenek föl előbb? S mi történik, ha lemennek, s még nincs ott az újság? Ismételjék meg ezt a futást? Télen, a hideg lépcsőházban? S az öregek? Ok is járják végig a tortúrát? Vagy esténként olvassák csak a reggeli újságokat?

Egy római írnök sírja

Páratlan régészeti lelet Dunaújvárosban

Dunaújváros mellett Róma virágkorában katonai tábor állt. Ez az *Intercisa* nevű település Pannónia legkeletrébb szélénél római végvára volt: az ide vezényelt egységek — cohorsok, légiók — a birodalom biztonságára vigyáztak. A táborhelyet a régészek régóta ismerik, s már eddig is értékes leleteket tártak itt fel.

Nemrégiben azonban páratlan értékű anyag került elő az ásások közben. A régészek egy római írnök sírját tárták fel. A holttest mellett megtalálták az írnök szerszámai, írószközeit. Mint dr. Makay János régész, a dunaújvárosi ásatók egyik vezetője elmondta, ez a lelet páratlan a világban. *Római íróttal és tolltartóval régész még soha és sehol a világban nem látott.*

A tollszárt nádból készítették, mellette tolltartó volt — kis fatál, a toll számára kivájt üreggel — és egy bronzból készült irratartó, beszáradt tinta nyomával.

A dunaújvárosi lelet a régészek régi feltételezését igazolta. A tudomány régóta azt állítja, hogy a rómaiak a maihoz hasonló formájú tollal írtak. Az írószerszámok anyagáról, formájáról

azonban semmiféle anyag nem volt: *ilyenek eddig még sohasem kerültek elő.* A híres holt-tengeri tekercsek felfedezésekor például, 1949-ben, megtalálták a római írnök szobáit, másolópapírjait és vonalzóit, de írószközök itt sem akadtak nyomára. Angol régészek tavaly Thébában feltártak egy szobát, amely a római írnök helyisége volt, de írószközök itt sem találtak.

A dunaújvárosi írószköz-lelet egyébként háromszorosán körül volt tekerve papírral. Ezen írásjeleket fedezték fel. A tekercset jelenleg a budapesti egyetem ókortörténeti tanszékén vizsgálják: feltehetőleg meg tudják fejteni a rajta levő elmosódott írásjeleket.

Hangverseny a zeneiskolában

A Zeneiskola hangversenytermében szépszámmal közönség előtt adták elő ide nyilvános hangversenyüket a Zeneiskola növendékei. A műsor felölelte a barokk, a

bécsi klasszikus és a mai szerzők műveit. A lelkes kis muzsikuskor szép hangon és kulturáltan szólaltatták meg a különböző korok zenéjét.

Helyes volt, hogy a tanári kar e hangversenyét a kamaramuzsikának szentelte, a zenei látókör szélesítése mellett a gyermekek számára a muzsikálás örömét adja.

A hangverseny hallgatói elismeréssel adóztak a gyermekmuzsikuskorok és a Zeneiskola tanári karának dícséretet érdemlő munkájáért.

B. S.

Hóvihar a Bakonyban

A Bakonyban heves hóvihar volt. A szél sebessége óránként meghaladta a nyolcvan kilométert. A vihar keddi reggelre helyenként másfél méteres hótorlaszokat emelt Veszprém megye közútjain. A legnagyobb akadályok Nagyvázsöny környékén keletkeztek, de hasonló torlaszok állták útját a gépkocsiknak a 812-es számú útvonal több szakaszán is.

Fejlődik a jugoszláv hajóipar

Mint a *Narodna Armija* című jugoszláv lap írja, a jugoszláv flotta a felszabadulástól 1962-ig 6,5-szeresre nőtt. Jelenleg 173 nagyobb tengeri teherhajóval rendelkezik. Ezek úrtartalma együttvéve 840 000 bruttó regisztertonna. A három nagy jugoszláv tengerjáró személyhajó úrtartalma összesen 8000 bruttó regisztertonna. A kereskedelmi flotta fejlesztési tervének előirányzata szerint négy-öt éven belül újabb 33 korszerű nagy tengerjáró hajót építenek. (Együttvéve 218 000 bruttó regisztertonna). A hajóépítés terjedelme tekintetében Jugoszlávia jelenleg a 11. helyet foglalja el a világban. Hajóépítő vállalatai 1956-tól 1963 végéig külföldi megrendelésre 122 hajót építettek.

Új nyelvészeti és irodalomtudományi művek

A Magyar Tudományos Akadémia nyelv- és irodalomtudományi osztályához tartozó akadémiai intézetekben és tanszéki kutatóhelyeken a *Magyar etimológiai szótár*, az *Új magyar tájszótár*, valamint a *Magyar nyelvtudományi intézet fonetikai osztályán információ-elméleti*, a *nagyosztályon pedig a nyelvészeti munkálatok gépesítésére irányuló kutatások* folynak. Készül a *Magyar hangtár*, a magyar beszéd korszerű funkcionális és fiziológiai jellemzése, valamint a magyar nyelv generatív grammatikája is.

Az irodalomtudósok a megkezdett kritikai kiadások további kötetének előkészíté-

sén kívül Petőfi, Ady, József Attila, Kosztolányi életútját és írói pályáját dolgozzák fel. Dolgoznak a *„Tanulmányok a magyar szocialista irodalom köréből”* című munka második kötetén. Az idén kezdődnek az irodalomelméleti kézikönyv, *„A magyar kritika és irodalomtudomány története”* munkálatai és a felszabadulás utáni magyar irodalom összegző feldolgozása. A néprajztudomány művelői nagyszabású új művet készítenek elő a magyarság néprajzáról. A Bartók-archívum két alapvető jelentőségű zeneesztétikai művet is gondoz. *„A történeti zeneesztétika forrásai”* címmel készülő munka az ókortól napjainkig ismerteti a filozófiai zeneesztétika alapvető műveit. (MTI)

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

Miért nincs zseblámpaelem?

Pusztaszeren lakom és Kisteleken dolgozom. Munkahelyemre kerékpárral járok. Este és reggel csak lámpával tudok közlekedni. Ezzel kapcsolatban gondjaim vannak. A dinamókéssel árusított égők például hamar tönkremennek. A 6 volt 3 wattos égőből a dinamó csak egyet bír el. A dinamó úgynevezett dóziskereke is hamar felmondja a szolgálatot. Helyette másikat nem lehet kapni. Nincs zseblámpaelem, valamint Berva alkatrész se.

Csúri Mihály
Kistelek

Levélírónk panaszával Bőrcsök Ferencet, a Vas-Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat igazgatóját kerestük fel. Megtudtuk, hogy ilyenkor télen csaknem állandó hiánycikk a zseblámpaelem. A kereskedelem importtal igyekszik ezen segíteni, de még így sem győzik az igényeket kielégíteni. Hasonlóan rossz a Berva alkatrészellátás.

Az elmúlt időben nagymennyiségű dinamót hoztak forgalomba, s aránylag igen kevés minőségi reklamáció érkezett. A kiskereskedelmi vállalat — ha a garanciális időn belül érkezik a reklamáció — köteles kicserélni a minőségileg kifogásolt árut. Dózskerekekből viszont minden igényt ki tud elégíteni a kereskedelem. Ha a kereskedők szakszerűen szolgálják ki a kerékpárosokat, s megfelelő izzót adnak az első-hátsó világításhoz, akkor nem ég ki hamar a lámpa.

Elszállítják a bútorokat

Akik autóbusszra várakoznak a szegedi központi buszmegállónál és közben betekintenek a MÁV igazgatóság kertjébe, látják, hogy hosszabb idő óta irodabútorok, íróasztalok, székek állnak a szabad ég alatt, kitéve a szeszélyes időjárás viszontagságainak, esőnek, hónak. Úgy gondolom, elég drágák ezek a bútorok, jó lenne szárazabb helyen tárolni az irodafelszerelést.

Dr. Varga József

A bejelentéssel kapcsolatban a MÁV szegedi igazga-

A bérletesek az elsőbség

Szeretnénk megtudni, milyen kötelezettsége van a MÁVAUT-nak a bérletes diákokkal szemben. Ugyanis hetek óta valóságos labdázunk velünk. A sándorfalvi autóbussz vezetője azt mondja, menjünk a csongrádi járárral, közben 14 óra 35 perckor elindul a sándorfalvi járat, 14 óra 40 perckor pedig a csongrádi autóbusszról is elutasítanak bennünket, hogy menjünk, ahogy tudunk, mert a távolabb lakókat kell elvinni. Megértjük azt, hogy mindkét autóbussz zsúfolt, de ha nem tudunk az említett járatokkal hazamenni, 2–3 órát kell fogynodniuk a szabad ég alatt, mivel a váróterem is olyan zsúfolt, hogy ott még megállni sem tudunk. Most szombaton sem vett fel egyik bussz sem bennünket. Bőrcsök Éva és Bőrcsök Magdolna

*

A diákok panaszával fel-

tőségét kerestük fel. Cseh Ferenc titkártól a következő felvilágosítást kaptuk:

— A MÁV szegedi igazgatóságának kertjében az elavult, felújításra váró irodabútorokat helyeztük el ideiglenesen. Innen azonban folyamatosan szállítják az irodafelszerelést a javítóműhelyekbe. Sajnos, nincs másutt hely a tárolásra, ezért igyekszünk az elszállítás minél előbb befejezni, s addig is ponyvával védjük a bútorokat az időjárás viszontagságaitól.

kerestük a MÁVAUT személyforgalmi osztályának vezetőjét, Kátai Ferencet. Az osztályvezető a panaszt teljesen jogosnak találta, s megígérte, azonnal intézkedik. Az autóbusszvezetők kötelesek a bérlettulajdonosokat elszállítani azon a járaton, amely a bérleti igazolványon fel van tüntetve. Sőt a bérletesek előnyt is élveznek, mert azzal, hogy megváltották a bérletet, a MÁVAUT úgynevezett „fuvvarozási szerződést” kötött velük. Ha az autóbusszok túlszűfoltak, elsősorban a bérleteseket kell elszállítani.

Szegedi Gázmű Vállalat gázszerelő szakmába

ipari tanulót

keres. Jelentkezhetnek, akik általános iskolai végzettséggel rendelkeznek. Vidékieknek tanácsai igazolás szükséges. Jelentkezés a Gázmű munkügyi osztályán.

x 12 279